

Recenzja osiągnięcia naukowego oraz aktywności naukowej w postępowaniu habilitacyjnym dr Agnieszki Śliwki w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Oceny dokonałam w oparciu o przesłane dokumenty przez Radę Dyscypliny Nauki o zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego, a w tym w szczególności: opublikowanych prac naukowych autorstwa dr Agnieszki Śliwki, analizy bibliometrycznej publikacji oraz informacji na temat działalności naukowej zawartych w autoreferacie Kandydatki.

Podstawowe dane o Kandydatce

Agnieszka Śliwka urodziła się w 1980 roku w Krakowie. W 2004 ukończyła z wyróżnieniem Wydział Rehabilitacji Ruchowej, Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

W 2011 roku uzyskała stopień naukowy doktora nauk o kulturze fizycznej na podstawie rozprawy doktorskiej pt : „ Wpływ rehabilitacji pulmonologicznej uzupełnionej muzykoterapią odbiorczą na parametry oddechow, poziom lęku i odczucie duszności u chorych na astmę oskrzelową”. W tym samym roku została zatrudniona na stanowisku adiunkta Wydziału Nauk o Zdrowiu, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Ocena osiągnięcia naukowego

Dr Agnieszka Śliwka przedstawiła osiągnięcie naukowe będące cyklem powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych. Cykl ten składa się z 5 artykułów z czego 3 to publikacje oryginalne, a 2 są artykułami poglądowymi. 4 z 5 artykułów zostały opublikowane w czasopismach z Listy Filadelfijskiej i posiadały w momencie publikacji wskaźnik oddziaływania - Impact Factor (IF). Łączny IF tego cyklu artykułów to 6,879, natomiast łączna suma punktów MNiSW wynosiła 161. Na podkreślenie zasługuje, że we wszystkich publikacjach Kandydatka była pierwszym autorem.

W swoim „osiągnięciu naukowym” Kandydatka starała się odpowiedzieć na pytanie badawcze czy muzyka może być pomocna w terapii osób chorych na astmę? Tak postawione pytanie badawcze jest na pewno oryginalne, gdyż jak na razie taka metoda nie

jest stosowana rutynowo u chorych na astmę. W autoreferacie Kandydatka wskazuje, że astma jest chorobą złożoną, a na kontrolę tej choroby ma wpływ stan psychiczny chorego, natomiast „depresja, stres oraz silne emocje wymienia się w gronie czynników, które mogą wywołać zaostrzenie choroby”. Zasadnym zatem, moim zdaniem, była próba odpowiedzi, czy muzyka poprzez

m.in. wpływ relaksujący może poprawić stan zdrowia chorych na astmę.

W pierwszej pracy oryginalnej opublikowanej w roku 2012 w czasopiśmie *Journal of Asthma* pod tytułem „Mild asthmatics benefit from music therapy”, Kandydatka postawiła sobie za cel ocenę czy rehabilitacja oddechowa z muzykoterapią jest skuteczna u chorych na astmę. Badanie to przeprowadzono u siedemdziesięciu sześciu hospitalizowanych chorych ze stabilną astmą, których poddano rehabilitacji pulmonologicznej w dwóch grupach z lub bez dodatkowej muzykoterapii. Kandydatka zaobserwowała większy wzrost wartości FEV1 %FVC, FEF50, i FEF75 w porównaniu z grupą kontrolną, u chorych z astmą lekką, którzy słuchali muzyki ($p < 0,05$). Ponadto stwierdziła zmniejszenie duszności u mężczyzn słuchających muzyki, czego nie zaobserwowano w grupie kontrolnej. Dr Śliwka słusznie zauważa, że „Wyniki eksperymentu nie dawały silnych dowodów na skuteczność stosowanego programu fizjoterapii z muzyką w trakcie leczenia szpitalnego wszystkich chorych na astmę.” Na pewno mogę się też zgodzić ze stwierdzeniem, że „muzykoterapia ze względu swoją nieinwazyjność, akceptację chorych, relatywnie niski koszt i łatwość aplikacji w warunkach leczenia szpitalnego... ” ma potencjał, aby wspierać klasyczne sposoby postępowania w astmie oskrzelowej.

Kolejną pracę oryginalną zatytułowaną „The influence of asthma severity on patients' music preferences: Hints for music therapists” Kandydatka opublikowała w 2018 roku w czasopiśmie *Complementary Therapies in Clinical Practice*. W pracy tej przebadano 86 pacjentów ambulatoryjnych z rozpoznaną astmą. W pracy tej Kandydatka stwierdziła obecność znamiennych, choć o małej sile, korelacji pomiędzy siłą mięśni wdechowych, wydechowych i niektórymi parametrami spirometrycznymi, a preferencjami muzycznymi osób badanych. Dr A. Śliwka konkluduje, że „Wyniki badania wskazały na powiązanie sprawności układu oddechowego badanych i odczuwanych przez nich objawów astmy z preferencjami muzycznymi. Konsekwencje choroby, w tym jej przewlekły charakter i okresowe nasilenie objawów mogą wpływać na stosunek chorych do muzyki, w której upatruje się źródła relaksu i uspokojenia.”

W ostatniej pracy oryginalnej zatytułowanej „The comparison between pulmonary rehabilitation with music therapy and pulmonary rehabilitation alone on respiratory drive, cortisol level and asthma control in patients hospitalized with asthma exacerbation”, która zastała opublikowana w roku 2020 w czasopiśmie *Journal of Asthma*, Kandydatka badała hospitalizowanych chorych z zaostrzeniem astmy. Badani byli losowo przypisani do grupy eksperymentalnej (muzykoterapia) lub kontrolnej (program popularnonaukowy). Stwierdzono, że osoby poddawane fizjoterapii z muzykoterapią miały znamienne obniżone wartości spoczynkowego ciśnienia okluzji, a także zwiększały znamienne maksymalne ciśnienie okluzji podczas tej formy terapii. Praca ta w mojej opinii jest najlepsza metodologicznie oraz niesie najciekawsze dowody naukowe wiążące muzykoterapię z obiektywnymi parametrami stosowanymi w ocenie chorych na astmę oskrzelową. Warto jednak podkreślić, że te trzy prace naukowe nie dają jednoznacznych dowodów na wartość muzyki w terapii chorych na astmę. W mojej opinii należy je traktować trochę jak w powiedzeniu o pierwszej jaskółce, która co prawda zwiastuje nadejście wiosny, ale jej jeszcze „nie czyni”. Czy będą dalsze dowody naukowe zobaczymy zapewne w przyszłości, warto jednak docenić trud Kandydatki jako jednej z prekursorów badań w pewnym fragmencie nauki.

Cykl osiągnięcia naukowego zamykają dwie prace pogładowe: „Do asthmatics benefit from music therapy? A systematic review” opublikowana w 2014 w czasopiśmie *Complementary Therapies in Medicine* oraz "Use of choreotherapy in the process of function improvements in older adults. A systematic review” opublikowana w 2015 roku w czasopiśmie *Medical Rehabilitation*. Warto podkreślić, że nie są to typowe prace pogładowe, a analizy opublikowanych badań randomizowanych. Kandydatka wykazała w tych pracach, że muzykoterapia w astmie jest dziedziną, w zakresie której dysponują rozległą wiedzą oraz dobrym warsztatem naukowym.

W podsumowaniu tej części recenzji, uważam, że przedstawione mi do oceny osiągnięcie naukowe dr Agnieszki Śliwki, na które składa się cykl 5 opublikowanych artykułów na temat wpływu muzykoterapii na chorych na astmę oskrzelową, w istotnym i znacznym stopniu przyczyniło się do rozwoju dyscypliny nauki o zdrowiu.

Ocena aktywności naukowej

Dr Agnieszka Śliwka opublikowała łącznie 20 artykułów (wg danych przedstawionych przez Bibliotekę Medyczną Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum), z czego 17 po uzyskaniu stopnia doktora. Łączny współczynnik oddziaływania

wszystkich opublikowanych prac wynosi 35,729 i został w całości osiągnięty po uzyskaniu stopnia doktora. Sumaryczna punktacja MNiSW dorobku naukowego Kandydatki to 561 punktów, z czego na okres po uzyskania stopnia doktora przypada 551. Prace kandydatki zostały zacytowane 50 razy, a pomijając autocytowania — 47 razy.

Zdecydowana większość dorobku naukowego dr Agnieszki Śliwki została wypracowana przez udział Kandydatki w grupach przygotowujących przeglądy systematyczne i/lub meta-analizy badań. Do najważniejszych prac z tego zakresu można zaliczyć:

- Śliwka A, Jankowski M, Gross-Sondej I, Storman M, Nowobilski R, Bała MM. daily long-acting beta2-agonists/inhaled corticosteroids combined inhalers versus inhaled long-acting muscarinic antagonists for people with chronic obstructive pulmonary disease. *Cochrane Database syst. Rev. (Online)* 2018; 8, CD012355: 1-55 [IF=7.755•, MNiSW=45],
- Śliwka A, Furgał M, Maga P, Drelicharz L, Mika P, Włoch T, Nowobilski R. The role of psychopathology in perceiving, reporting and treating intermittent claudication. A systematic review. *Int. Angiol.* 2018; 37(5): 335-345. .279•, MNiSW=20].
- Waligóra M, Bala MM, Koperny M, Wasylewski MT, Strzebonska K, Jaeschke RR, Wozniak A, Piasecki J, Śliwka A, Miłus JW, Polak M, Nowis D, Fergusson D, Kimmelman J. Risk and surrogate benefit for pediatric Phase I trials in oncology: A systematic review with meta-analysis. *PLOS Med.* 2018; 15, 2 e1002505: 1-15. [IF=11.675; MNiSW=50],
- Posadzki P, Bala MM, Kyaw BM, Semwal M, Divakar U, Koperny M, Śliwka A, Car J. Offline Digital Education for Postregistration Health Professions: Systematic Review and Meta-Analysis by the Digital Health Education Collaboration. *J Med Internet Res* 2019; 21 e12968 DOI: 10.2196/12968 PMID•. 31017584 [IF=5.034•, MNiSW=140].

Poza udziałem w wielośrodkowych projektach realizujących przeglądy systematyczne innych badań, dr Agnieszka Śliwka prowadzi także badania związane bezpośrednio z jej pracą zawodową w zakresie fizjoterapii. Większość prac z tego zakresu Kandydatka opublikowała w polskich czasopismach naukowych bez IF i z relatywnie

niską punktacją MNiSW, jednak także w tym obszarze nauki udało jej się opublikować prace w czasopiśmie z IF, z których na uwagę zasługują:

- Kostrzon M, Śliwka A, Wioch T, Szpunar M, Ankowska D, Nowobilski R. (2019) Subterranean Pulmonary Rehabilitation in Chronic Obstructive Pulmonary Disease. *Adv Exp Med Biol.* 2019; 1176: 35-46; DOI https://doi.org/10.1007/5584_2019_354 [IF=2.450, MNiSW=5],
- Krzanowski M, Partyka L, Drelicharz L, Mielnik M, Frolow M, Malinowski KP, Śliwka A, Marciniak K, Kleszczynski TA. Posture commonly and considerably modifies stenosis of left common iliac and left renal veins in women diagnosed with pelvic venous disorder. *J Vase Surg Venous Lymphat Disord.* 2019; 7(6): 845-852. [IF=3.137, MNiSW=701],
- Przybyszowski M, Piliński R, Śliwka A, Polczyk R, Nowobilski R, Sładek K, Bochenek G. The impact of clinical and psychological factors on asthma control: the experience of a single asthma center in Poland. *Journal of Asthma* 2020; 22: 1-18. Online ahead of print [IF-I .899, MNiSW=70].

Podsumowując ogólną aktywność naukową dr Agnieszki Śliwki uważam, że ją za istotną. Kandydatka publikuje w dobrych czasopiśmie. W wielu publikacjach (także z IF) była pierwszym autorem. Pracuje w różnych zespołach badawczych. Koncentruje swoją uwagę naukową na dwóch obszarach: fizjoterapii oraz przeglądach systematycznych badań naukowych.

Wniosek końcowy

W oparciu o kryteria nadania stopnia doktora habilitowanego ujęte w art. 219 ust. 1 pkt 1-3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2021 poz. 478) stwierdzam, że w mojej opinii dr Agnieszka Śliwka spełnia warunki stawiane kandydatom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego, gdyż:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcie naukowe, na które składa się cykl 5 opublikowanych artykułów na temat wpływu muzykoterapii na chorych na astmę oskrzelową, które w istotnym stopniu przyczyniło się do rozwoju dyscypliny nauki o zdrowiu.

3) wykazała się istotną aktywnością naukową, udokumentowaną wystarczającą ilością publikacji w dobrych czasopismach naukowych.

Wnioskuje, zatem o dopuszczenie dr Agnieszki Śliwki do dalszych etapów procedury związanej z nadaniem stopnia doktora habilitowanego.

Katowice, 27.07.2021 r.

prof. dr hab. n. med. Adam Barczyk